

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Avaritiae notio, ejusque malae soboles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

CAPUT III.

*Avaritiæ notio, ejusque malæ
soboles.*

Avaritia (inquit sanctus Thomas 2. 2. *quæst.*
118. art. 1.) *peccatum est, quo quis supra
debitum modum cupit acquirere, vel retinere divi-
tias.* Quare per avaritiam homo aliis opponi-
tur, non tribuens illis quæ debet, aut indebita
ab iis accipiens; opponitur etiam sibi metip-
si, vitæ necessaria sibi denegans. *Justitiæ, & liberali-
tati ipsa opponitur; justitiæ quidem, in quantum
aliquis acquirit pecuniam ultra debitum, aliena
surrupiendo, vel retinendo; liberalitati vero,
cum id non largitur, quod largiri debet. Ava-
ritiæ prodigalitas est opposita, quæ pariter oppo-
nitur justitiæ & liberalitati: justitiæ, cum aliena
disperdit; liberalitati, cum sua inordinate distri-
buit (S. Th. 2. 2. *quæst.* 119.).*

*Avaritia, quæ justitiæ adversatur, peccatum
mortale est, nisi imperfectio actus adsit; quæ vero
liberalitati contraria est, nisi caritati adversetur,
semper veniale est peccatum (quæst. 118. art. 4.).*
Tunc autem *caritati adversatur, cum aliquis
amore nimio pecuniæ indigenti negat elemosy-
nam; vel Dei legem violare paratus est, & mor-
taliter peccare, sive pecuniam dando ad usuram,
sive egenum esurientem non pascendo. Prodi-
galitas quoque mortale est peccatum, cum justitiæ
adversatur; veluti si Tutor pupilli sui bona
dissipaverit, aut alienorum administrator se inha-
bilem ad restituendum reddat. Si vero libera-
litati sit contraria, est tantum peccatum veniale,*
R 2 nisi

nisi caritatem violet, aut grave scandalum præbeat: quod quidem scandalum præbent Beneficiarii, qui superfluos sumptus faciunt. Id illi diligenter est considerandum hoc præsertim tempore, quo plerique a peccato se immunes credunt, dummodo sua dumtaxat expendant, nec aliena se pecunia obstringant. Præterquam quod amittunt pauperes, quidquid isti Beneficiarii inutiliter expendunt, unde ipsis possunt reponere. *Nostrum est quod expenditis*: hac profusione juris prohi scandalizantur, quæ nec in laico excusantur.

Ubique sacrae Litteræ avaritiam reprehendunt, illamque vitare suadent. Dei Filius ait: *Videte, & cavete ab omni avaritia* (Marci 8.). Deinde sanctus Paulus inquit: *Neque fures, neque avari regnum Dei possidebunt* (1. Cor. 6.). Nec ejus quidem nomen vult proferri, dicens: *Fornicatio autem, & omnis avaritia nec nominentur in vobis* (Ephes. 5.). At aliquid consideratione dignum affert, dum de avaritia loquens ait: *Quæ est idolorum servitus* (ibid.). Maximum quod ab homine patrari possit, peccatum profecto est idololatria, quæ soli Deo debitum honorem dæmoni tribuit: idem quodammodo facit avarus; spem siquidem in divitiis suis ponit, quibus a malo quocumque se putat liberandum. Hinc de avari morte loquens Psalmista dicit: *Videbunt justi, & super eum ridebunt, & dicent: ecce homo, qui non posuit Deum adiutorem suum, sed speravit in multitudine divitiarum suarum* (Psalm. 51.). Præterea avarus velut rem sacram pecu-

pecuniam suam colit, quam vel in imminentibus suis angustiis tangere nefas putat. Denique huic cor suum consecrat, & a Deo removet: qui communis divitiarum effectus est, pessimusque, ut Christus ait: *Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum* (Matth. 6. 21.). Hoc divitiarum amore se homo a Deo separat, qui cor nostrum non vult cum creaturis dividi, sed totum vult ipse possidere; quin & Deum offendere paratus est, ut avaritiæ suæ serviat.

Hoc vitium æconomix nomine regitur, quod eo infecti corrigere non curant; verum nil Evangelii spiritui magis est adversum, qui paupertatis spiritus est aut re, aut affectu, & cordis dispositione, exemplo Christi, qui, ut ait Apostolus, *propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopia vos divites essetis* (2. Cor. 8.).

Avaritiæ filix juxta S. Gregorium (*Mor. lib. 31. c. 17.*), & S. Thomam (2. 2. q. 118. a. 8.) sunt proditio, fraus, dolus, perjurium, turbatio, vis, & adversus proximum cordis abduratio. Quia vero (inquit Angelicus) avaritia est superfluous amor habendi divitias, in duobus excedit. Primo enim superabundat in *retinendo*; & ex hac parte oritur ex avaritia *obduratio contra misericordiam*; quia scilicet cor ejus misericordia non emollitur, ut de divitiis subveniat miseris: secundo ad avaritiam pertinet superabundare in *accipiendo*, & secundum hoc avaritia potest considerari dupliciter: Uno modo secundum quod est in affectu; & sic ex avaritia oritur *inquietudo*, in quantum ingerit homini

„solicitudinem, & curas superfluas; avarus enim
 „non implebitur pecunia, ut dicitur Eccles. 5.
 „Alio modo potest considerari in effectu; & sic
 „in acquirendo aliena uritur quandoque quidem
 „vi, quod pertinet ad *violentias*, quandoque au-
 „tem dolo; qui si fiat verbo, erit *fallacia* quan-
 „tum ad simplex verbum; *perjurium* autem, si
 „addatur confirmatio juramenti: si autem dolus
 „comittatur in opere, sic quantum ad res erit
 „*fraus* quantum ad personas erit *proditio*, ut
 „patet de Juda, qui ex avaritia prodidit Chris-
 „tum. Majus aliquid addit Apostolus dum ait:
Radix omnium malorum est cupiditas (1. Tim. 6.)
 Sententiam hanc infelix experientia confirmat.

Nihilo tamen minus recentes plerique Casu-
 istæ avaritiam tueri conati sunt, ejusque timorem
 Christianis eripere. Eorum quidam expresse as-
 firmat, inordinatum divitiarum amorem veniale
 tantum esse peccatum, modo absit ab injustitia,
 & ab alienas substantias rapiendi, vel retinendi
 voluntate; neque erga pauperum calamitates cor
 ita obduret, ut iis in extrema necessitate non sub-
 veniatur. Juxta pravum hoc principium non est
 amplius ex se, & natura sua mortale peccatum;
 nisi illam injustitia, & crudelitas comitetur. At
 Apostolus, quem citavimus, ait pecuniæ amorem,
 id est avaritiam, non modo malum esse, sed ma-
 lorum omnium radicem. Sacræ litteræ avaritiam
 ubique pariter damnant, veluti speciale pecca-
 tum. Idem docent sancti Patres. Quis igitur se-
 rat novum Casuistam docentem, inordinatum di-
 vitiarum amorem esse de se veniale peccatum?

Nonne hoc est hominum cupiditatem fovere, & loco illam ejiciendi; in eorum cordibus altius stabilire?

Hoc igitur averruncare peccatum Confessarii fatigent, & iis, qui sunt eidem obnoxii, hæc consideranda proponent. Primo Evangelium divitiarum contemptum præcipue suadere; *facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum Dei (Luccæ. 18.)* ideo ait: *Væ vobis divitibus.* 2. Divitiarum copia earum sitim non exingui, vehementius imo augeri. 3. Omnibus, quæ possidemus, necessario nos in morte esse spoliandos. 4. Nihil hæc omnia ante tribunal Christi nobis esse profutura. 5. In divitiarum contemptu suo nobis Christum exemplo prævixisse, illumque Sanctos omnes esse imitatos, nec illorum gloriam adepturos esse, qui, quod illi spreverunt, diligunt, & consecretantur. 6. Deum, qui avium quoque curam gerit, homines nullo modo deserturum. 7. Sua avaros avaritia torqueri, & hujusmodi vitium hominibus pariter, ac Deo esse odiosum.

Quærit divus Thomas (2. 2. q. 113. art. 2.): *Utrum avaritia sit speciale peccatum? & responderet: Avaritia prout est immoderatus amor habendi pecunias & possessiones speciale peccatum est.* Rationem affert, quod peccata sortiuntur speciem secundum objectum: *objectum autem peccati est illud bonum in quod tendit inordinate appetitus: & ideo ubi est specialis ratio boni, quod inordinate appetitur, ibi est specialis ratio peccati. Alia autem est ratio boni utilis, & boni delectabilis. Di-*

*vitæ autem secundum se habent rationem utilis
ea enim ratione appetuntur in quantum in usus ho-
minis cedunt. Et ideo speciale quoddam pecca-
tum est avaritia, secundum quod est immoderatus
amor habendi possessiones, quæ nomine pecuniæ dis-
signantur, ex qua sumitur avaritiæ nomen.*

Est quædam in ordine gratiæ spiritualis avaritia, quæ juxta Sanctum Augustinum ibi reperitur, *ubicumque omnino plus vult quisque, quam quod satis est.* Hæc avaritia cupiditas est, omnisque cupiditas est mala voluntas, quæ primi homines submersi sunt; plus enim volentes habere quam acceperant, & quod acceperant, amiserunt. Ut omnis excludatur avaritia, gratis Deo seruiatur, si enim cor non habemus inclinatum in avaritiam, non colimus Deum, nisi propter Deum, & sic cultus ipse fit merces (in Psalm. 118.). Verum quemadmodum unus Deus nobis est optandus, ita ea mensura contenti simus, qua nobis se donat; extraordinariæ siquidem gratiæ talenta non sunt optanda. Id nobis sufficiat, ut in Regnum suum nos ingredi Deus velit: hæc aliorum status desideria frustra cor nostrum occupant, & acceptæ gratiæ fructum impediunt; quæcumque hæc sit, merita nostra excedit, & veluti divinæ misericordiæ donum est excipienda. Est & alia avaritia circa gratias exteriores, cum iis in aliorum commodum non utimur, sed otiosas, occultasque custodimus, quemadmodum avarus pecuniam in arca servat, nec in sui, aliorumve commodum utitur.